

Haderslev-borgerkaptajnen Hans Jacob Burmeister

Af Olav Christensen.

Provst, dr. theol. Jens Holdts værdifulde afhandling i Sønderjyske Årbøger 1962 om pastor Hans Tonnesen i Hoptrup rummer et par småfejl, der ganske vist er uden betydning i forholdet til Tonnesen, men som det dog synes rimeligt at rette.

Dr. Holdt skriver side 104, at Tonnesen i 1878 forlovede »sig med Meta Burmeister (1860-1903), datteren fra en købmandsgård på Søndertorv, en musikalsk, dannet ung købstadpige. Hendes far var i dansk tid indvandret fra Eutin i Holsten og havde skabt sig en førende position i byen. Som kongetro helstatsmand havde han adskillige gange kommanderet borgerværnet ved modtagelsen af Christian 8. Hussproget var rigsdansk, omgangssproget sønderjysk og kirkesproget tysk. Hendes mor, født Julius, var fra en anden købmandsgård på Torvet«.

Mette Christine Tonnesen var født den 16. december 1860 i Haderslev som datter af Hans Jacob Burmeister, der var søn af murermester Claus Christian Burmeister og Margrethe Elisabeth Dose i Eutin, og som ganske vist boede på Torvet i Haderslev, men som var bagermester og havde forretning i ejendommen nr. 261, nu Torvet 7, hvor der stadig er bagerforretning. Burmeister var blevet borger i Haderslev i 1824, var anden gang gift med Birthe Marie Julius, der var født den 27. april 1824 som datter af købmand Niels Johannsen Julius, der ejede den nu brandskadede ejendom, Torvet 4, og døde den 21. februar 1866.

Burmeister havde i 1838 været med til at stifte Borgerforeningen,¹ der ved sin oprettelse var, hvad navnet antyder, en ren borgerforening, men som efterhånden udviklede sig til at blive slesvig-holstenernes samlingssted i Haderslev, selv om den helt

op til efter 1864 talte dansksindede blandt sine medlemmer. De af foreningens medlemmer, som efter det nationale brud i 1842 tog aktiv del i dens arbejde, må man have lov til at kalde slesvig-holstenere, og da Burmeister således i et kvartal i 1845 og igen i 1854 var foreningens direktør,² må det være tilstrækkelig grund til at stemple ham som sådan. Det bekræftes af, at han, da købmand og stænderdeputeret Peter Hiort Lorenzen efter en episode i Borgerforeningens forlokale nytår 1845, hvor den ansete købmand var ved at komme med i et slagsmål, blev hårdt angrebet fra slesvig-holstensk side, var medunderskriver på en petition, hvori det blandt andet hedder, at Slesvig-Holsten er kommet til bevidsthed om, at dets politiske rettigheder er andre end Danmarks.³ Men Burmeisters politiske indstilling fremgår måske bedst af, at han den 6. oktober 1845 blev optaget som medlem af Den Slesvig-Holstenske Patriotiske Forening,⁴ der var et vigtigt organ i slesvig-holstenernes løsrivelsesbestræbelser, og som på mange måder greb ind i nationalitetskampen.

I Haderslev fandtes der op til 1848 to borgerkorps, det såkaldte ældre borgerkorps, som i henhold til korpsets nye reglement af 20. juni 1843 bestod af alle de borgere i Haderslev, som ikke var fyldt 50 år og ikke allerede havde tilsluttet sig det i 1833 oprettede frivillige korps. Fra oprettelsen i 1833 havde bagermester H. J. Burmeister tilhørt det frivillige korps som officer, og fra påske 1841 var han korpsets kaptajn, indtil han efter ansøgning i februar 1847 fik sin afsked på grund af tiltagende brystsygdom, og fordi han var over 52 år gammel,⁵ hvorefter han efterfulgtes af gæstgiver Christian Iversen, der var slesvig-holstener.

Christian 8. besøgte som kronprins sammen med sin gemalinde Haderslev i 1838, da det udtrykkeligt fremhæves, at begge borgerkorps paraderede for de høje herskaber,⁶ og da han efter tronbestigelsen påny gæstede byen i 1840, var begge korpserne igen på benene.⁷ Vi har vel derfor lov til at antage, at begge korps også har paraderet i 1844, da kongen aflagde byen sit sidste besøg, og hvis Burmeister har kommanderet borgerværnet som chef, må det have været ved denne lejlighed.

Ved besøget i dette år foranstaltede borgervæbningen et fakkeltog, og i spidsen for dette førtes tre faner, nemlig »Dannebrog-

fanen i midten, omgivet af tvende faner med hertugdømmernes landsfarver, rød, hvid, blå, af hvilke farver man almindelig i hertugdømmerne plejer at betjene sig ved festlige foranledninger. Den ene af disse faner var desuden på den ene side smykket med begge de slesvigske løver, den anden med løverne og det holstenske neldeblad i forbindelse, for, idet disse tre faner føres sammen, derved sindbilledlig at antyde, at man her i staden inderlig ønsker, at endrægtighed og enighed snart igen må indtræde imellem det danske monarkis forskellige dele — sandelig et smukt træk fra den fremherskende stemning, hedder det i byens slesvig-holstenske ugeblad *Lyna*.⁸ Kongen følte sig imidlertid ilde berørt over fanerne og ville ved reskript frabede sig dette i fremtiden.⁹

Selv om dette sidste ikke med sikkerhed kan lægges det frivillige korps til ansvar, synes det mig dog af det foran anførte tilstrækkeligt bevist, at man ikke uden videre kan kalde pastor Tonnesens svigerfar, borgerkaptajn Hans Jacob Burmeister, en kongetro helstatsmand, men at han må henregnes som hørende til i slesvig-holstenernes rækker.

NOTER :

1. Bürgerverein zu Hadersleben. Flensborg 1938, s. 44.
2. Samme sted s. 40 og 41.
3. Itzehoe Wochenblatt 1845, spalte 104.
4. Foreningens forhandlingsprotokol i Had Byhist Ark.
5. Had BArk acta XVIII II 4.
6. Bladet Dannevirke 1838—1938. Haderslev 1938, s. 83.
7. Samme sted s. 100.
8. *Lyna* 1844, nr. 63, s. 2.
9. *SJy Arb* 1895, s. 143.